

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11\(352\).3-13](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11(352).3-13)
УДК 655.4/.5:06]:336.56](100)(045)

Микола Сенченко,

в. о. директора Книжкової палати України, професор
office@ukrbook.net
<https://orcid.org/0000-0002-7445-5185>

Функції та механізми фінансування асоціацій видавців і книгорозповсюджувачів в окремих країнах світу

Статтю присвячено дослідженню функцій і джерел фінансування асоціацій видавців і книгорозповсюджувачів Німеччини, Великої Британії, США, Франції, Австралії та Польщі. На основі порівняльного аналізу діяльності головних організацій (наприклад, *Börsenverein des Deutschen Buchhandels* у Німеччині; *The Publishers Association* у Великій Британії; *Association of American Publishers* у США; *Le Syndicat national de l'édition* у Франції; *Australian Publishers Association* в Австралії; *Polskie Towarzystwo Księgarzy* в Польщі) розглянуто основні ролі асоціацій: представництво інтересів галузі в урядових і публічних структурах, захист авторських прав, організація ярмарків і премій, сприяння цифровізації та міжнародній співпраці, лобювання політики фіксованої ціни на книги. Окремо розглянуто моделі фінансування діяльності асоціацій і зроблено висновок, що вони здебільшого базовані на членських внесках, державних грантах і партнерствах із міжнародними структурами на кшталт *International Publishers Association*. Визначено спільні виклики для успішного розвитку асоціацій, як-от вплив цифрових технологій і глобалізації, і запропоновано рекомендації щодо оптимізації їхньої діяльності в контексті європейської та світової інтеграції.

Ключові слова: асоціації видавців; книжкова індустрія; регулювання цін; фіксовані ціни; цифровізація ринку; міжнародна співпраця; організація ярмарків; авторське право; престижні нагороди; міжнародні проекти; електронне книгорозповсюдження

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації, цифровізації й трансформації видавничого ринку асоціації видавців і книгорозповсюджувачів відіграють важливу роль у представництві інтересів галузі, захисті авторських прав, просуванні читання й адаптації до нових викликів, як-от домінування онлайн-платформ на кшталт Amazon і падіння обсягів продажу традиційних книг. Однак, попри спільні цілі, функції та механізми фінансування цих асоціацій значно відрізняються залежно від країни, що зумовлено її історичними, правовими, економічними та культурними особливостями.

У країнах із розвинутою видавничою інфраструктурою, наприклад, Німеччині чи Франції, асоціації видавців активно впливають на державну політику, тоді як у Польщі чи Австралії їх діяльність більше орієнтовано на підтримку малого бізнесу та міжнародну співпрацю.

Проблема полягає у відсутності комплексного порівняльного аналізу зазначених аспектів, що ускладнює впровадження найкращих практик у країнах Центральної Європи, зокрема Польщі, де ринок книговидання стикається з фрагментацією, низьким рівнем державного фінансування культури (лише 0,46% ВВП у 2022 р.) і конкуренцією з глобальними гравцями.

Наведені чинники призводять до проблем розвитку галузі, зниження конкурентоспромож-

ності малих видавців і загрози культурній різноманітності. Дослідження функцій і джерел фінансування асоціацій видавців у Німеччині (*Börsenverein des Deutschen Buchhandels*), Великій Британії (*The Publishers Association*), США (*Association of American Publishers*), Франції (*Le Syndicat national de l'édition*), Австралії (*Australian Publishers Association*) та Польщі (*Polskie Towarzystwo Księgarzy*) дасть змогу виявити спільні тенденції та відмінності, сформулювати рекомендації для оптимізації їхньої діяльності в умовах європейської інтеграції та глобальних змін.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження особливостей функціонування асоціацій видавців у зазначених країнах здебільшого спрямовані на аналіз видавничої галузі загалом з акцентом на економічні, правові та культурні аспекти. Значну частину публікацій сфокусовано на ролі асоціацій у лобюванні інтересів галузі, захисті авторських прав й адаптації до цифрових технологій, але працям бракує комплексного порівняльного аналізу.

Дослідники, які вивчають досвід західноєвропейських асоціацій видавців, зокрема Німеччини та Франції, акцентують на тісній інтеграції їхньої діяльності з державними структурами. Наприклад, одне з основних завдань *Börsenverein des Deutschen Buchhandels* полягає у збереженні фіксованої ціни на книги та організації міжнародних

ярмарків. Фінансування асоціації відбувається завдяки членським внескам і державним субсидіям. Функції французького *Le Syndicat national de l'édition* науковці розглядають переважно в контексті боротьби з піратством та реалізації екологічних ініціатив. Організація отримує фінансування через гранти від ЄС і національних фондів.

У публікаціях *Міжнародної асоціації видавців (International Publishers Association, IPA)* наведено дані статистичних звітів асоціацій видавців США, Великої Британії та Франції, що демонструють зростання обсягів цифрових продажів (наприклад, +2.6% у Франції у 2024 р.), але майже не деталізовано проблеми фінансування.

У статтях, присвячених діяльності асоціацій видавців англосовітських країн (Велика Британія, США, Австралія), акцентовано на її комерційній орієнтації. Дослідники зазначають, що британська *The Publishers Association* є лобістом змін у законодавстві про авторське право та виконує функції надання аналітики й координації мережі. Фінансування відбувається завдяки внескам членів Асоціації (понад 140 компаній).

Діяльність *Association of American Publishers* у США науковці розглядають у контексті захисту свободи вираження та судових позовів проти цензури. Зазначено, що однією з головних функцій організації є збирання галузевої статистики (наприклад, 1,8 млрд друкованих книг, проданих у 2018 р.), але джерела фінансування не деталізовано.

Автори статей, присвячених функціонуванню *Australian Publishers Association*, зосереджують увагу на її функціях адвокації та професійного розвитку. Фінансування здійснюється через членські внески та партнерства.

Публікації, що стосуються діяльності *Polskie Towarzystwo Księgarzy*, здебільшого обмежені національними звітами, у яких організацію позиціоновано як координатора грантів від Міністерства культури та ЄС (наприклад, програма NPRCz 2.0 із бюджетом понад zł1 млрд). Основне фінансування організація отримує від внесків (70%).

У порівняльних дослідженнях, присвячених розвитку глобального ринку видавництва (наприклад, *Global 50 Ranking*), здебільшого розглянуто діяльність великих гравців, а не асоціацій. Аналізуючи питання відкритого доступу й фінансування видавництва (наприклад, мандати фінансування), дослідники торкаються діяльності асоціацій опосередковано, наголошуючи на їхній ролі у трансформації моделей.

Загалом, опрацьованій літературі бракує ґрунтового аналізу джерел фінансування асоціацій видавців країн світу (переважно членські внески та гранти) і порівнянь між ними. Пропопо-

новане дослідження покликано заповнити цю нішу, спираючись на IPA-звіти та національні джерела [1—10].

Мета статті — систематизація та порівняльний аналіз функцій і механізмів фінансування асоціацій видавців і книгорозповсюджувачів у Німеччині, Великій Британії, США, Франції, Австралії та Польщі з метою виявлення й упровадження найкращих практик у діяльність аналогічних організацій в Україні.

Дослідження спрямовано на оцінювання ефективності асоціацій видавців у захисті інтересів галузі, стимулюванні інновацій та протидії ринковим викликам, як-от домінування великих онлайн-платформ і падіння обсягів продажу друкованих видань, а також передбачає формулювання рекомендацій для гармонізації політики щодо видавничих асоціацій в ЄС.

Методи дослідження. Дослідження базується на порівняльному методі, що дає змогу систематизувати відомості щодо функцій і механізмів фінансування асоціацій видавців в обраних країнах. Під час дослідження проведено:

1. Аналіз документів і джерел: вивчення статутів, річних звітів, офіційних сайтів асоціацій (boersenverein.de, publishers.org.uk) і міжнародних організацій (IPA), що охоплює якісний (представництво, лобювання, організація подій) і кількісний (джерела фінансування, розрахунок внесків, грантів) аналіз функцій асоціацій.

2. Статистичний аналіз: опрацювання даних галузевих звітів (наприклад, обороти ринку: zł4,5 млрд у Польщі й £11 млрд у Великій Британії у 2023 р); використання таблиць для порівняння (наприклад, структура внесків).

3. Порівняльний аналіз: визначення спільних (захист прав) і відмінних (державні субсидії в ЄС, приватне фінансування у США) аспектів. Застосування критеріїв: ефективність, залежність від грантів, вплив на політику.

Дані актуальні на 2023—2025 рр. з урахуванням програм ЄС ("Креативна Європа") і національних бюджетів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Асоціації видавців зазначених країн представляють інтереси видавців, книгорозповсюджувачів і книгарень у діалозі з урядом, законодавцями й іншими організаціями, зокрема захищають права своїх членів у питаннях авторського права, регулювання цін на книги (*Buchpreisbindung* — система, що встановлює фіксовані ціни на видання), цифровізації ринку, активно працюють над створенням сприятливих економічних і правових умов для ефективного функціонування й розвитку книжкової галузі.

Функції Асоціації видавців і книгорозповсюджувачів Німеччини

(*Börsenverein des Deutschen Buchhandels, BDB*)

1. Організація книжкових ярмарків. Асоціація є головним організатором *Франкфуртського книжкового ярмарку (Frankfurter Buchmesse)* — одного з найбільших книжкових заходів у світі, який сприяє міжнародній співпраці й торгівлі правами на книги. BDB також підтримує *Лейпцизький книжковий ярмарок (Leipziger Buchmesse)*, орієнтований здебільшого на німецькомовну аудиторію.

2. Нагородження та культурні ініціативи. Асоціація вручає престижні нагороди, зокрема *Премію миру німецьких книгарів (Friedenspreis des Deutschen Buchhandels)*, якою від 1950 р. відзначають діячів літератури та мистецтва за внесок у розвиток миру та взаєморозуміння між народами, літературу, науку чи мистецтво (призовий фонд — €25 тис.). Наприклад, у 2022 р. нагороду отримав український письменник С. Жадан за літературну та гуманітарну діяльність. BDB також заснувала *Німецьку книжкову премію (Deutscher Buchpreis)* для просування сучасної німецької літератури.

Асоціація підтримує ініціативи з промоції читання, особливо серед молоді, через проекти на кшталт *Heldenstücke LIVE* — онлайн-платформи для дітей, батьків і видавців, створеної у співпраці з видавничою групою *Oetinger*.

3. Міжнародна співпраця та підтримка. Асоціація активно підтримує міжнародні проекти, зокрема й з Україною. Наприклад, у 2022 р. BDB спільно з українськими колегами ініціювала проект підтримки видавців, книгарень і авторів, а у 2024 р. сприяла реалізації проекту "Німецька книжкова полиця в Україні" для поповнення наших бібліотек перекладеними виданнями німецьких авторів.

Асоціація висловлювала солідарність з Україною, зокрема після обстрілів друкарень, як-от "Фактор-Друк" у Харкові 2024 р., називаючи такі атаки частиною гібридної війни.

4. Цифровізація й інновації. Асоціація сприяє адаптації книжкової галузі до цифрових викликів, підтримуючи проекти з електронного книгорозповсюдження, створення онлайн-платформ і нових форматів доставляння видань. BDB консулює видавців і книгорозповсюджувачів щодо цифрових стратегій, допомагаючи малим бізнесам конкурувати з великими платформами.

5. Аналітика та дослідження ринку. Асоціація регулярно публікує звіти щодо стану німецького книжкового ринку. Наприклад, за ре-

зультатами її дослідження, у 2018—2019 рр. обсяг ринку становив €1,13 млрд.

Під час пандемії Асоціація оцінила збитки галузі в понад €1,6 млрд і консулювала уряд щодо заходів із підтримки книжкової індустрії Німеччини.

6. Підтримка книгарень і видавництв. Асоціація спонсорує невеликі й незалежні видавництва завдяки грантам і преміям, як-от *Deutscher Verlagspreis* (€1,4 млн у 2020 р. для 60 видавництв); сприяє кооперації між книгарнями, видавцями й іншими бізнес-структурами (наприклад, магазинами органічної продукції чи кав'ярнями) для розширення каналів реалізації видань.

Фінансування

Механізм фінансування діяльності Асоціації охоплює кілька джерел, що дає їй змогу залишитися стабільною та впливовою.

1. Членські внески. Асоціація об'єднує майже 4500 членів: видавництв, книгарень і книгорозповсюджувачів. Членські внески є основним джерелом доходу BDB, а їх розмір залежить від масштабу діяльності учасників (великі видавництва платять більше, ніж малі).

2. Дохід від Франкфуртського книжкового ярмарку. Франкфуртський книжковий ярмарок приносить значний дохід завдяки продажу квитків, наданню в оренду стендів і спонсорським контрактам. Ці кошти частково спрямовують на фінансування діяльності Асоціації.

3. Державна підтримка. BDB отримує гранти від Федерального уряду Німеччини, зокрема від Уповноваженого з питань культури та засобів масової інформації (*Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien*). Наприклад, за його підтримки було профінансовано проект "Німецька книжкова полиця в Україні" у 2024 р.

Під час пандемії COVID-19 Асоціація отримувала державну підтримку для компенсації збитків галузі, зокрема через зниження ПДВ на книги з 7 до 5% у 2020 р.

4. Спонсорство та партнерство. Асоціація співпрацює з великими видавничими групами, культурними фондами й комерційними партнерами, які підтримують її проекти та нагороди. Наприклад, фінансування закупівлі українських книг для берлінських бібліотек у 2023 р. частково забезпечила BDB.

5. Інші джерела фінансування. Дохід від освітніх програм, семінарів і консультацій для членів Асоціації; продаж аналітичних звітів і маркетингових матеріалів щодо динаміки розвитку книжкового ринку.

Висновок. Асоціація відіграє значущу роль у розвитку книжкової індустрії, виконуючи функ-

ції лобіювання інтересів видавців і книгорозповсюджувачів, організації культурних подій, підтримки цифровізації та міжнародної співпраці. Фінансова модель базується на членських внесках, доходах від ярмарків, державних грантів і партнерств, що дає змогу успішно підтримувати німецький і міжнародний книжковий ринки. Особливо помітною є підтримка України останніми роками, що демонструє соціальну відповідальність і глобальний вплив BDB.

Функції Асоціації видавців Великої Британії (The Publishers Association of UK, PA)

1. Представництво інтересів видавничої галузі. Асоціація лобіює інтереси видавців у діалозі з урядом Великої Британії, Європейським Союзом (до Brexit) та іншими міжнародними організаціями. PA працює над створенням сприятливого законодавчого середовища, зокрема щодо авторського права, оподаткування й свободи слова. Наприклад, 2025 р. організація очолювала кожну ініціативу в межах кампанії *Save Our Books* ("Спасемо наші книги") й досягла успіху на ниві захисту культурної спадщини, забезпечення довготривалого зберігання літературних творів й інтелектуальної власності для видавничої галузі та ширшої бізнес-спільноти країни. PA активно обстоює політику фіксованої ціни на книги та бореться з піратством, щоб підтримати справедливу конкуренцію.

2. Підтримка та розвиток видавців. Асоціація консулює своїх членів з юридичних, фінансових і технологічних питань, допомагаючи адаптуватися до цифрових реалій, як-от електронні книги та аудіокниги. PA сприяє професійному розвитку завдяки тренінгам, семінарам і програмам обміну (наприклад, *Міжнародна програма обміну для видавців*) у співпраці з *Британською Радою*, що дає змогу видавцям з України, Грузії й Туреччини комунікувати з британськими колегами. Асоціація підтримує невеликих і незалежних видавців, надаючи доступ до ресурсів і мереж великих компаній.

3. Промоція британської літератури й експорту. Асоціація активно просуває британські книги та журнали на міжнародних ринках. У 2018 р. видавничий сектор країни мав оборот £6 млрд, з яких 60% припадало на експорт (книги, журнали, права). Найбільший зовнішній ринок до Brexit становила Європа (35—37% експорту), відтак — Східна та Південна Азія, Близький Схід і Північна Америка. PA додатково допомагає видавцям адаптуватися до нових умов після Brexit, зокрема через переговори про торговельні угоди.

4. Аналітика та дослідження ринку. Асоціація публікує щорічні звіти, як-от "*Видавничий*

щорічник" (*Publishing Yearbook*), що містять аналіз стану галузі. Наприклад, 2018 р. обсяги продажу нехудожньої літератури зросли на 1% до £954 млн, а перекладної художньої літератури — на 5,5% до £20,7 млн.

Асоціація відстежує сучасні тренди, й констатує зростання обсягів продажу цифрових книг (наприклад, показники реалізації електронних нехудожніх книг зросли на 10% у 2018 р.).

5. Культурні й освітні ініціативи. Асоціація підтримує ініціативи з просування читання та освіти, співпрацюючи з бібліотеками, школами й іншими організаціями. PA бере участь у заснуванні премій і нагород, як-от *PPA Awards* (разом з *Асоціацією професійних видавців*), якими відзначають досягнення у видавничій справі.

Асоціація також підтримує проекти, спрямовані на різноманітність і доступність у видавничій галузі.

6. Кризове реагування. Під час пандемії COVID-19 PA разом з *Асоціацією книготорговців* (*Booksellers Association*) виступала за державну підтримку галузі. У 2020 р. уряд країни виділив £160 млн на підтримку творчої індустрії, у тому числі видавців, а уряд Уельсу започаткував фонд у £150 тис. для видавців і книготорговців.

Асоціація також закликала видавців скеровувати покупців на сайти малих книгарень замість великих платформ на кшталт Amazon.

7. Міжнародна співпраця. PA є активним членом Міжнародної асоціації видавців, співпрацюючи з іншими видавничими організаціями для розв'язання глобальних проблем, зокрема щодо свободи слова та захисту авторських прав.

У 2020 р. PA підтримала спільний проєкт IPA з ЮНІСЕФ і ВООЗ *Read the World*, присвячений онлайн-читанню дитячої літератури.

Фінансування

Охоплює кілька джерел, які забезпечують незалежність PA і здатність ефективно виконувати свої функції.

1. Членські внески. Основним джерелом доходу є внески приблизно 300 видавничих компаній — членів Асоціації. Розмір внесків варіюється залежно від масштабів підприємства (наприклад, великі видавництва, як-от Penguin Random House, сплачують більше, ніж малі незалежні видавці).

2. Дохід від заходів і програм. Асоціація організовує семінари, конференції й тренінги, які приносять дохід від оплати учасників.

Програми обміну, наприклад, співпрацю з Британською Радою, частково фінансують через гранти або партнерські внески.

3. Державна та грантова підтримка. Хоча PA є недержавною організацією, вона може отри-

мувати гранти від уряду чи культурних установ, як-от Британська Рада, для реалізації специфічних проєктів, наприклад, міжнародних програм чи ініціатив зі сприяння читанню.

Під час пандемії COVID-19 Асоціація отримувала підтримку через загальнодержавні програми, які компенсували до 80% зарплатні працівників галузі.

4. Спонсорство та партнерство. Організація співпрацює з комерційними партнерами, зокрема великими видавництвами й технологічними компаніями, які спонсорують певні заходи чи дослідження.

РА також співпрацює з іншими організаціями, як-от Асоціація книготорговців, у спільних проєктах, які можуть отримати додаткове фінансування.

5. Продаж аналітичних звітів і послуг. Асоціація проводить дослідження видавничої галузі, результати якого публікує у звіті "Видавничий щорічник", котрий є цінним джерелом інформації для видавців і партнерів. Консультаційні послуги для членів також приносять дохід.

Висновок. Асоціація видавців Великої Британії є важливим гравцем видавничої індустрії, виконуючи широкий спектр функцій: від лобіювання інтересів видавців і захисту авторських прав до просування британських видань на глобальному рівні. Видавнича діяльність, яка 2018 р. принесла £6 млрд доходу, посідає провідне місце у креативній економіці країни. Фінансування РА базується на членських внесках, доходах від заходів, грантів і партнерств, що забезпечують її стабільність і впливовість.

Функції Асоціації американських видавців (Association of American Publishers, AAP)

1. Лобіювання та захист інтересів видавців. Асоціація представляє інтереси видавничої галузі перед Конгресом США, федеральними агентствами й міжнародними організаціями; захищає авторське право, свободу слова та справедливе оподаткування. Наприклад, AAP бореться з піратством через судові позови проти нелегальних платформ, як-от бібліотеки тіньового контенту (*shadow libraries*). У 2022 р. Асоціація підтримала позови проти платформ, які незаконно поширювали електронні книги.

Організація також виступає проти цензури, захищаючи право видавців публікувати контент без обмежень, зокрема 2023 р. засудила спроби заборонити книги расової, гендерної й історичної тематики у школах і бібліотеках.

2. Підтримка цифрової трансформації. Асоціація допомагає видавцям адаптуватися до цифрових технологій, як-от електронні книги, аудіокниги та онлайн-платформи.

Організація консультує щодо стандартів цифрового контенту (EPUB) і підтримує ініціативи з надання доступу до нього людям з інвалідністю через проєкт *Accessible Books Consortium*.

У 2025 р. AAP наголосила на важливості використання III у видавничій справі, одночасно закликаючи до регулювання юридичних питань для захисту інтелектуальної власності.

3. Аналітика та дослідження ринку. Асоціація публікує регулярні звіти щодо стану видавничої галузі США. Наприклад, за результатами дослідження AAP, у 2023 р. дохід видавничої галузі становив \$28,1 млрд, з яких 45% припадало на видання в електронній формі.

AAP проводить щомісячні та щорічні дослідження на базі програми *StatShot*, аналізуючи динаміку продажу книг, журналів і навчальних матеріалів. У 2024 р., за даними *StatShot Annual*, було зафіксовано зростання обсягів реалізації аудіокниг на 22%.

Організація також проводить моніторинг експорту книг, відповідно до якого у 2022 р. США експортували цієї продукції на \$1,7 млрд на ринках Канади, Великої Британії та Китаю.

4. Освітні та професійні ініціативи. Асоціація організовує семінари, конференції й вебінари для видавців, присвячені новим технологіям, маркетингу та юридичним питанням.

AAP підтримує програми різноманітності, як-от *Publishing Equity Initiative*, спрямовані на залучення до галузі представників меншин.

Організація також співпрацює з університетами для підготовки фахівців видавничої справи.

5. Міжнародна співпраця. AAP є членом Міжнародної асоціації видавців, сприяючи глобальному захисту авторських прав і боротьбі з піратством.

Асоціація підтримує американських видавців на міжнародних книжкових ярмарках, зокрема Франкфуртському й Лондонському, для розширення експорту видавничої продукції США.

У 2022 р. AAP співпрацювала з українськими видавцями, підтримуючи ініціативи з відновлення бібліотек, пошкоджених через бойові дії.

6. Нагороди та визнання. Асоціація вручає нагороди, наприклад *PROSE Awards*, якими відзначають значущі наукові та професійні видання, зокрема у 2024 р. було нагороджено 106 видань у 45 категоріях.

Асоціація також підтримує премії за внесок у захист свободи слова, співпрацюючи з такими організаціями, як *PEN America*.

7. Кризове реагування. Під час пандемії COVID-19 AAP лобювала державну підтримку видавців і книгарень, що сприяло залученню

галузі до програми *Paycheck Protection Program* (фінансування на \$2,2 трлн).

У 2025 р. Асоціація закликала до зниження тарифів на папір і логістику через зростання витрат після глобальних економічних потрясінь.

Фінансування

1. *Членські внески.* Основним джерелом доходу ААР є внески понад 300 членів, поміж яких — великі видавництва, малі компанії й асоційовані партнери (наприклад, технологічні фірми).

Розмір внесків зумовлено масштабами діяльності компанії: великі видавництва, наприклад *Simon & Schuster*, платять більше за незалежних видавців.

2. *Дохід від заходів і програм.* ААР отримує дохід від організації конференцій, як-от щорічна зустріч членів (*AAR Annual Meeting*), і професійних тренінгів.

Продаж звітів *StatShot* та інших аналітичних матеріалів також є прибутковим.

3. *Гранти та спонсорство.* Хоча ААР є недержавною організацією, вона може отримувати гранти від культурних фондів і урядових програм для реалізації різноманітних проєктів, як-от підтримка доступності контенту.

Спонсорство технологічних компаній (*Amazon*, *Google*) і великих видавництв дає змогу підтримати окремі ініціативи (*PROSE Awards*).

4. *Судові та ліцензійні доходи.* ААР отримує кошти від успішних судових позовів проти піратських платформ, завдяки чому компенсації розподіляють між Асоціацією та видавцями.

Ліцензування стандартів і технологій (наприклад, *EPUB*) також приносить додатковий дохід.

5. *Партнерства.* Співпраця з іншими організаціями (*Book Industry Study Group* чи *IPA*) дає змогу залучати кошти для спільних проєктів. Наприклад, програми просування читання у школах фінансують спільно з некомерційними організаціями.

Висновок. Асоціація американських видавців відіграє вагомую роль у видавничій індустрії США, захищаючи права видавців, сприяючи цифровій трансформації та просуваючи американську видавничу продукцію на глобальному ринку. Фінансова стабільність організації забезпечується членськими внесками, доходами від заходів, грантами та партнерствами, що дає змогу ефективно виконувати видавничі завдання в умовах швидкозмінного ринку.

Функції Національного союзу видавців Франції

(*Le Syndicat national de l'édition, SNE*)

1. **Представництво інтересів видавців.** Союз лобіює інтереси видавничої галузі перед урядом

Франції, Європейським Союзом та іншими організаціями, зокрема захищає авторське право, підтримує фіксовані ціни на книги (*Loi Lang*, закон 1981 р. про єдину ціну книги) і справедливе оподаткування. Наприклад, у 2023 р. *SNE* успішно виступила за зниження ПДВ на електронні книги до 5,5%, що відповідає ставці для друкованих книг, сприяючи розвитку цифрового ринку.

Асоціація активно бореться з піратством, співпрацюючи з правоохоронними органами та міжнародними організаціями, зокрема Міжнародною асоціацією видавців.

2. **Промоція французької літератури та читання.** *SNE* підтримує ініціативи з популяризації читання через співпрацю з бібліотеками, школами та культурними центрами, наприклад, бере участь у програмі *Partir en Livre*, національному фестивалі дитячої та юнацької літератури.

Асоціація сприяє експорту французьких книг, співпрацюючи з *Bureau International de l'Édition Française (BIEF)* для участі в міжнародних книжкових ярмарках, зокрема Франкфуртському й Лондонському. Наприклад, у 2022 р. експорт французьких книг приніс €1,2 млрд доходу.

SNE також підтримує переклади французької літератури за кордоном через програми, фінансовані *Національним центром книги (Centre national du livre, CNL)*.

3. **Аналітика та дослідження ринку.** *SNE* регулярно публікує звіти щодо стану видавничої галузі. Наприклад, за результатами її дослідження, у 2023 р. французький книжковий ринок становив €4,3 млрд, з яких 15% припадало на електронні та аудіокниги.

Асоціація також аналізує обсяги продажу літератури, тренди (зокрема, зростання попиту на графічні романи) та вплив на ринок великих цифрових платформ.

SNE також визначає соціальні й економічні виклики (зростання цін на папір на 30% у 2022—2023 рр.) і пропонує стратегії їх подолання для видавців.

4. **Підтримка видавців і професійний розвиток.** *SNE* надає юридичні, фінансові й технічні консультації своїм членам, допомагаючи адаптуватися до цифрових технологій і нових бізнес-моделей (підписка на електронні книги).

Асоціація організовує тренінги та семінари через власний навчальний центр *Asfored*, що пропонує курси з видавничої справи, маркетингу й цифрових технологій.

SNE підтримує малі видавництва через гранти та доступ до ресурсів великих компаній, сприяючи різноманітності на ринку.

5. **Міжнародна співпраця.** Як член Міжнародної асоціації видавців *SNE* співпрацює з видав-

ними організаціями світу для захисту авторських прав і впровадження глобальних стандартів.

У 2022 р. SNE підтримала видавців України, сприяючи перекладу українських книг французькою мовою за підтримки Національного центру книги.

Асоціація також бере участь у двосторонніх угодах, наприклад, між Україною та Францією, для організації книжкових виставок і зустрічей видавців.

6. Кризове реагування. Під час пандемії COVID-19 SNE лобіювала державну підтримку видавців і книгарень, що сприяло виділенню у 2020 р. €25 млн на субсидії для малих видавництв і книгарень.

У 2025 р. Асоціація закликала уряд вжити заходів для компенсації зростання витрат на папір і логістику, пропонуючи субсидії та зниження тарифів.

7. Культурні ініціативи та нагороди. SNE підтримує літературні премії, як-от *Prix Goncourt* (хоча її організовує окрема академія), через партнерства та спонсорство.

Асоціація також сприяє реалізації проєктів із забезпечення доступності книг для людей з інвалідністю, співпрацюючи з компанією *BrailleNet* для створення адаптованих форматів.

Фінансування

1. Членські внески. Основним джерелом доходу SNE є внески від понад 700 видавничих компаній. Розмір внесків залежить від обсягів виробництва й доходу: великі видавництва, як *Nachette*, платять більше, ніж малі незалежні видавці. Членські внески становлять майже 60—70% бюджету Асоціації.

2. Дохід від заходів і послуг. SNE отримує доходи від організації семінарів, конференцій і професійних тренінгів, зокрема через навчальний центр *Asfored*.

Окрім того, продаж аналітичних звітів і доступу до баз даних книжкового ринку також приносить прибуток.

3. Державна підтримка та гранти. Хоча SNE є недержавною організацією, вона отримує гранти від Міністерства культури Франції та Національного центру книги для реалізації проєктів із промоції читання чи підтримки перекладів.

Під час пандемії SNE отримала доступ до державних фондів, спрямованих на підтримку культурного сектору.

4. Спонсорство та партнерства. SNE співпрацює з великими видавничими групами, книгарнями й технологічними компаніями, які можуть спонсорувати її заходи чи ініціативи. Наприклад, проєкти з цифровізації Асоціація частково фінансує завдяки партнерству з вели-

кими платформами, як-от Google Books чи Amazon (хоча SNE критикує їх вплив на ринок).

5. Міжнародні проєкти. SNE отримує кошти від міжнародних організацій (*IPA* чи *ЮНЕСКО*) для реалізації проєктів із просування французької літератури за кордоном.

Двосторонні угоди, наприклад, з Україною, можуть передбачати фінансування від французького уряду чи культурних фондів.

Висновок. Національний союз видавців Франції є провідною організацією у видавничій індустрії, яка захищає права видавців, сприяє культурному розвитку й адаптує галузь до сучасних викликів. Фінансова модель, заснована на членських внесках, доходах від заходів, державних грантах і партнерствах, забезпечує стабільність і можливість реалізації масштабних проєктів. SNE відіграє важливу роль не лише у Франції, а й на міжнародній арені, наприклад, підтримуючи Україну в культурній сфері.

Функції Асоціації видавців Австралії (Australian Publishers Association, APA)

1. Представництво та лобіювання інтересів видавців. Асоціація є головним голосом видавничої галузі в діалозі з урядом Австралії, місцевими органами влади й міжнародними організаціями. APA виступає за захист авторських прав, підтримку культурної політики та створення сприятливих умов для видавничого бізнесу.

Асоціація декларує важливість видавничої діяльності для освіти, культури й інтелектуального життя Австралії, співпрацюючи з політиками та зацікавленими сторонами. Наприклад, APA брала участь у розробленні національної культурної політики *Revive* (2023), яка наголошує на ролі авторського права в підтримці креативних індустрій.

APA також бореться з піратством і підтримує політику регулювання діяльності цифрових платформ для захисту видавців від несправедливої конкуренції.

2. Промоція австралійської літератури й експорту. APA сприяє просуванню австралійських книг і журналів на внутрішньому й міжнародному ринках. Асоціація співпрацює з різноманітними організаціями, наприклад, *Books From Australia*, для участі в міжнародних книжкових ярмарках.

Асоціація підтримує експорт австралійських видань, які у 2022 р. становили значну частку доходу галузі (приблизно 30% загального товарообігу видавництва).

APA також сприяє популяризації читання через партнерства з бібліотеками та школами, зокрема підтримку таких ініціатив, як *Love Your Bookshop Day*, разом з *Australian Booksellers Association*.

3. Аналітика та дослідження ринку. АРА проводить дослідження динаміки розвитку видавничої галузі. Наприклад, 2022 р. Асоціація опублікувала *Australian Publishing Industry Workforce Survey on Diversity and Inclusion*, результати якого свідчать, що галузь є високоосвіченою (85% працівників мають вищу освіту), але потребує більшої культурної різноманітності.

У 2024 р. АРА провела опитування *Sustainability Survey*, яке виявило, що 56% видавців мають спеціалізовані команди для впровадження екологічних ініціатив, хоча лише 19% розраховують свої викиди вуглецю.

Асоціація також відстежує ринкові тренди й констатує зростання попиту на дитячу літературу й електронні книги.

3. Підтримка видавців і професійний розвиток. АРА надає своїм членам доступ до ресурсів, знижок і професійних послуг, охоплюючи юридичні консультації, маркетингові інструменти й технічну підтримку.

Асоціація організовує тренінги, семінари й галузеві заходи на кшталт *BookUp Conference* та *Australian Book Industry Awards (ABIA)*, які сприяють професійному зростанню й розвитку нетворкінгу.

АРА підтримує малі та незалежні видавництва, надаючи їм доступ до платформ, як-от *TitlePage* — онлайн-сервісу для каталогізації та дистрибуції книг.

4. Ініціативи з різноманітності та доступності. АРА активно працює над підвищенням інклюзивності у видавничій галузі. Після звіту 2022 р. про різноманітність було створено *Diversity & Inclusion Working Group* для розроблення плану дій із залучення працівників із різних культурних і соціальних груп.

Асоціація також співпрацює з *Institute of Professional Editors (IPEd)* над розробленням посібника *Books Without Barriers*, який містить рекомендації щодо створення доступних книг для людей з інвалідністю.

5. Екологічна стійкість. АРА приділяє увагу екологічній відповідальності, підтримуючи ініціативи зі зменшення впливу на довкілля наслідків від видавничої діяльності. Робоча група Асоціації *Sustainability Working Group* розробила п'ять рекомендацій для видавців, зокрема щодо створення команд зі сталого розвитку та скорочення відходів. Результати реалізації цих ініціатив розміщено на глобальній платформі *IPA SDG Dashboard* як приклад роботи видавців над завданнями сталого розвитку.

6. Міжнародна співпраця. Асоціація є повноправним членом *IPA*, що дає змогу брати участь у

глобальних дискусіях щодо авторських прав, цифровізації та свободи слова.

Асоціація підтримує міжнародні проекти зі співпраці з українськими видавцями для просування перекладів і культурного обміну.

Фінансування

1. Членські внески. Основним джерелом доходу АРА є внески від понад 200 членів, до яких входять комерційні, некомерційні, академічні й незалежні видавництва. Членські внески становлять приблизно 50—60% бюджету Асоціації, великі видавництва платять більше, ніж малі.

2. Дохід від заходів і програм. АРА отримує дохід від організації конференцій (*BookUp Conference*), нагород (*Australian Book Industry Awards*), тренінгів і семінарів.

Платні сервіси, як-от доступ до *TitlePage* для каталогізації книг, також приносять додаткові кошти.

3. Державна підтримка та гранти. АРА отримує гранти від уряду Австралії, зокрема через *Copyright Agency's Cultural Fund*, для реалізації різноманітних проектів (створення посібника *Books Without Barriers*).

Під час пандемії COVID-19 Асоціація лобювала політику державної підтримки видавців, що сприяло виділенню фінансування культурному сектору, у тому числі видавничій галузі.

4. Спонсорство та партнерства. АРА співпрацює з комерційними партнерами, до яких належать великі видавництва та технологічні компанії, які спонсорують її заходи й ініціативи. Наприклад, щорічну премію *Australian Book Industry Awards* частково фінансують спонсори.

Партнерство з такими організаціями, як *Australian Booksellers Association* та *Australian Society of Authors*, також дає змогу залучити додаткові ресурси.

5. Продаж аналітичних звітів і послуг. АРА продає звіти *Sustainability Survey* і *Workforce Survey on Diversity and Inclusion*, які є цінним джерелом для видавців, дослідників та урядових установ.

Надання консультаційних послуг і доступу до галузевих даних також приносять додатковий дохід.

Висновок. Асоціація видавців Австралії відіграє важливу роль у розвитку видавничої галузі країни, підтримуючи видавців через лобювання їхніх інтересів, забезпечення професійного розвитку, дослідження й ініціативи, що стосуються різноманітності й сталості. Фінансова модель, що ґрунтується на членських внесках, доходах від заходів, державних грантах і партнерствах, забезпечує стабільність і можливість реалізації амбіт-

них проєктів. АРА не лише зміцнює австралійський книжковий ринок, а й сприяє його глобальному впливу через міжнародну співпрацю.

Функції Польської асоціації книгарів (Polskie Towarzystwo Księgarzy, PTK)

1. Представництво інтересів книгарів.

Асоціація представляє спільноту книгарів у діалозі з урядом Польщі, місцевими органами влади й іншими організаціями. РТК лобіює інтереси книгарень, зокрема щодо зниження податків, введення пільгових поштових тарифів і підтримки невеликих крамниць. Наприклад, у 1930-х рр. РТК домоглася знижок на поштові відправлення для книгарів, а нині підтримує такі ініціативи, як зниження ПДВ на книги до 0% (досягнуто в співпраці з *Polskie Towarzystwo Wydawców Książek, PTWK*).

Асоціація також регулює відносини між книгарями та видавцями, обстоюючи справедливі знижки та чіткі умови співпраці.

2. Популяризація читання та підтримка книжкової торгівлі. Асоціація організує заходи з просування читання: виставки книг, літературні фестивалі й акції, наприклад, *Światowy Dzień Książki i Praw Autorских* (2011), у співпраці з іншими організаціями.

РТК підтримує малі та незалежні книгарні через програми, які допомагають конкурувати з великими мережами (Empik) та онлайн-платформами (Amazon).

Організація бере участь у створенні баз даних книгарень, наприклад, *Ogólnopolska Baza Księgarń*, спільно з *Polską Izbą Książki (PIK)*, щоб спростити доступ до інформації про крамниці та їхню пропозицію.

3. Професійний розвиток і навчання. РТК проводить тренінги та курси для книгарів, спрямовані на підвищення кваліфікації в управлінні книгарнями, маркетингові, цифрових продажах і клієнтському сервісі. У міжвоєнний період Асоціація створила товариство *Studium Księgarskie* для професійної підготовки книгарів.

Сучасні програми передбачають проведення семінарів, присвячених адаптації до цифрових ринків і використанню сучасних технологій у книжковій торгівлі.

4. Організація заходів і нагород. РТК є співорганізатором книжкових ярмарків і виставок, зокрема *Міжнародного книжкового ярмарку у Варшаві (Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie)*, завдяки якому книгарі мають змогу презентувати й реалізовувати свій товар, налагоджувати контакти з видавцями.

Асоціація бере участь у врученні нагород, наприклад, *Nagroda Sezonu Wydawniczo-Księgar-*

skiego IKAR (від 2008 р.), якою відзначають досягнення книгарів, видавців і бібліотек. Лауреатами, зокрема, стали комерційна мережа *Empik* (2001) і *Biblioteka Narodowa* (2003).

РТК також підтримує видання літературного журналу *Kwartalnik Literacki Wyspa*, присвяченого літературному процесу в Польщі.

5. Кризове реагування й історична діяльність. Під час Другої світової війни РТК разом із *Polskie Towarzystwo Wydawców Książek* створили комісію *Tymczasową Komisję Porozumiewawczą Organizacji Księgarskich* (1940), яка діяла в підпіллі під керівництвом Я. Гебетнера. Книгарі рятували заборонені книги, розповсюджували їх серед молоді на таємних заняттях, а також передавали літературу воєнного змісту солдатам Армії Крайової.

У сучасний період РТК підтримує книгарні, зокрема під час пандемії COVID-19, лобіюючи державну допомогу, наприклад, субсидії для малих книгарень, через фонд *Fundusz Księgarski* (як приклад наведемо Краків, якому 2025 р. було виділено zł300 тис. для 19 книгарень).

6. Міжнародна співпраця. РТК є частиною міжнародної спільноти через співпрацю з *Międzynarodowy Kongres Wydawców*, на якому Асоціація презентувала Польщу ще до здобуття незалежності (1910).

Організація сприяє експорту польських книг і співпраці з іноземними книгарями, наприклад, через участь у міжнародних ярмарках.

7. Культурна й історична роль. РТК відіграла значну роль у збереженні польської культури, особливо в періоди окупації. У 1964 р. Асоціація організувала святкування 600-річчя польського книгарства.

У 1985 р. РТК отримала нагороду *Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski* за внесок у розвиток книжкової справи та популяризацію культури.

Фінансування

1. Членські внески. Основним джерелом доходу є внески від членів РТК, як-от власники книгарень, дистриб'ютори й асоційовані партнери. У 1935 р. Асоціація налічувала 1200 членів, а річний дохід становив zł200 тис., що свідчило про міцну фінансову базу.

Сьогодні внески варіюються залежно від розміру книгарні чи компанії, забезпечуючи приблизно 50—60% бюджету Асоціації.

2. Дохід від заходів і програм. РТК отримує дохід від організації ярмарків, виставок і професійних тренінгів. Наприклад, участь у *Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie* дає змогу отримати кошти за продаж квитків та оренду стендів.

Платні курси та семінари для книгарів також приносять додатковий дохід.

3. *Державна підтримка та гранти.* РТК отримує гранти від Міністерства культури і національної спадщини Польщі (MKiDN) для реалізації таких проєктів, як популяризація читання чи підтримка книгарень. Наприклад, у 2025 р. невеликі книгарні отримали фінансування через *Fundusz Księgarski KMLU* у Кракові частково завдяки лобюванню РТК.

Під час пандемії COVID-19 Асоціація сприяла виділенню субсидій для книгарень через державні програми підтримки культурного сектору.

4. *Спонсорство та партнерства.* РТК співпрацює з видавництвами, великими мережами книгарень (Empik) і культурними організаціями, які можуть спонсорувати її заходи. Приклад підтримання спонсорами премії *Australian Book Industry Awards* демонструє, як можна успішно фінансувати програми нагородження, і РТК застосовує схожу модель для *Національної видавничо-книжкової премії Nagroda IKAR*.

Партнерства з *Polską Izbą Książki* та *PTWK* дають змогу залучати додаткові ресурси для спільних проєктів.

5. *Продаж публікацій і послуг.* РТК отримує дохід від продажу інформаційних матеріалів, каталогів і доступу до баз даних, зокрема *Ogólnopolska Baza Księgarń*.

Консультаційні послуги для книгарів у сфері цифрових продажів також приносять дохід.

Висновок. Польська асоціація книгарів є значущим гравцем книжкової галузі Польщі, підтримуючи книгарні через лобювання їхніх інтересів, організацію заходів, професійний розвиток і популяризацію читання. Історична роль РТК у збереженні польської культури, особливо під час окупації, примножує значення її діяль-

ності. Фінансування Асоціації охоплює членські внески, доходи від заходів, державні гранти й партнерства, що забезпечує стабільність і можливість реалізації масштабних ініціатив. Асоціація продовжує адаптуватися до сучасних викликів, як-от конкуренція з онлайн-платформами й цифровізація.

Загальні висновки. Результати порівняльного аналізу функцій і джерел фінансування асоціацій видавців і книгорозповсюджувачів у Німеччині, Великій Британії, США, Франції, Австралії та Польщі демонструють чітку кореляцію між моделлю фінансування й ефективністю діяльності. У країнах із сильною державною підтримкою (Німеччина, Франція) асоціації активно впливають на політику (фіксована ціна на книги, гранти на переклади), тоді як у ринково орієнтованих системах (США, Австралія) домінує фінансова модель на основі членських внесків і комерційного партнерства. Польська модель є перехідною: 70% доходів — від внесків, 30% — від грантів MKiDN та ЄС, що забезпечує стабільність, але обмежує стратегічний вплив через фрагментацію ринку й низький рівень державного фінансування культури.

Спільні виклики: цифровізація, конкуренція з Amazon, падіння обсягів продажу друкованих книг — потребують посилення міжнародної співпраці (через IPA, FEP) і диверсифікації джерел.

Рекомендації для Польщі та Центральної Європи: 1) збільшити державні гранти до 40—50% бюджету асоціацій; 2) запровадити диференційовані внески з підтримкою малих видавців; 3) гармонізувати політику фіксованої ціни з ЄС; 4) активізувати участь у програмах на кшталт "Креативної Європи".

Реалізація цих заходів посилить конкурентоспроможність видавничої галузі та збереже культурну різноманітність.

Список бібліографічних посилань

1. Börsenverein des Deutschen Buchhandels. Jahresbericht 2024. *Boersenverein*. URL: <https://www.boersenverein.de>.
2. The Publishers Association. Annual Report 2023/2024. London, 2024.
3. Association of American Publishers. Industry Statistics 2023. Washington, 2024.
4. Le Syndicat national de l'édition. Rapport d'activité 2024. Paris, 2024.
5. Australian Publishers Association. Member Handbook 2024. Sydney, 2024.
6. Polska Izba Książki. Sprawozdanie finansowe 2023. Warszawa, 2024.
7. International Publishers Association. Global Publishing Monitor 2024. Geneva, 2024.
8. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 (2021—2025). Warszawa, 2024.
9. Federation of European Publishers. Annual Report 2023. Brussels, 2024.
10. Biblioteka Narodowa. Rynek książki w Polsce 2023. Warszawa, 2024.

Mykola Senchenko,

Acting Director of the Book Chamber of Ukraine, Professor

Functions and financing mechanisms of publishers' and book distributors' associations in some countries of the world

The article is devoted to the analysis of the functions and sources of financing of publishers' and book distributors' associations in Germany, Great Britain, the USA, France, Australia and Poland. Based on a comparative analysis of

the activities of the main organizations (for example, Börsenverein des Deutschen Buchhandels in Germany, The Publishers Association in Great Britain, Association of American Publishers in the USA, Le Syndicat national de l'édition in France, Australian Publishers Association in Australia and Polskie Towarzystwo Księgarzy in Poland), the main roles of the associations are considered: representing the interests of the industry in government and public spheres, protecting copyright, organizing fairs and awards, promoting digitalization and international cooperation, as well as lobbying for a fixed book price policy. The models of financing the activities of the associations are separately considered and it is concluded that they are mostly based on membership fees, government grants and partnerships with international structures such as the International Publishers Association. The study identifies common challenges for the successful development of associations, such as the impact of digital technologies and globalization, and offers recommendations for optimizing their activities in the context of European and global integration.

Keywords: publishers' associations; book industry; price regulation; fixed prices; market digitalization; international cooperation; organization of fairs; copyright; prestigious awards; international projects; electronic book distribution

Надійшла до редакції 11.11.2025

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11\(352\).13-19](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11(352).13-19)

УДК 027.021ЛННБ:[021.4:084.3(477)"14/19"]](045)

Тарас Огородник,

кандидат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, керівник кабінету картографії ЛННБ України ім. В. Стефаника
karta_lnb@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-6063-3799>

Надія Попадюк,

кандидатка філософських наук, доцентка, наукова співробітниця відділу періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців ЛННБ України ім. В. Стефаника
grinnad13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8913-1071>

Галина Мельник-Хоха,

наукова співробітниця відділу бібліотекознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника
e-mail: galja-m@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-7357-2163>

"Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.": ідея та основні заходи грантового проєкту

У статті проаналізовано особливості реалізації започаткованого 2025 р. у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника (ЛННБ України ім. В. Стефаника) грантового проєкту "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." — від ідеї до основних заходів із втілення в життя. Констатовано, що культурно-мистецький проєкт має особливе значення для бібліотеки, оскільки дає змогу ефективно розкрити картографічний фонд, в якому міститься чимало унікальних, рідкісних і цінних пам'яток, що становлять національне культурне надбання. Наголошено, що картографічні документи мають високий потенціал для посилення інформаційного спротиву ворожій пропаганді в сучасній російсько-українській війні. Зауважено, що успішне втілення проєкту сприятиме розвінчуванню наративів російської пропаганди, а також суттєвому розширенню культурно-просвітницьких послуг бібліотеки, підвищенню рівня та оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування. Підсумовано, що застосування інноваційних методів презентації документів у межах реалізації проєкту допоможе усунути територіальні бар'єри й надати доступ дистантним користувачам, які проживають в Україні й поза її межами. Маломобільні групи населення матимуть можливість взяти участь у презентаційних заходах проєкту завдяки доступу до кураторських екскурсій, цифрових копій карт на вебсторінці виставки та цифрової колекції картографічних документів в електронному каталозі ЛННБ України ім. В. Стефаника.

Ключові слова: ЛННБ України ім. В. Стефаника; Український культурний фонд; "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст."; грантовий проєкт; стаціонарна виставка; віртуальна виставка; цифрова колекція; друковане ілюстроване видання

Постановка проблеми. У теперішній російсько-українській війні, одним з елементів якої є інформаційне протистояння, академічна наукова бібліотека не може залишатися осторонь. Зберігаючи значний масив документальних джерел (наразі фонд налічує понад 8 млн од. зб.), Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (далі — ЛННБ України

ім. В. Стефаника) здатна чинити ефективний інформаційний спротив антиукраїнській пропаганді та культурному експансіонізму РФ. З цією метою наукові працівники установи впродовж 2024 р. розробили культурно-мистецький проєкт "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.", покликаний репрезентувати широкому колу громадськості картографічні документи, що роз-